

УДК 330

КОМПЛЕКСНА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ РОБОТИ
ПЕРСОНАЛУ

М.О. Радченко

Донецький національний технічний університет

Розглянуто основні проблеми відтворення основних фондів у промисловості України. Визначено пріоритетні шляхи покращення використання та оновлення основних засобів виробництва у сучасному економічному просторі. Запропоновано комплексний підхід до підтримки та розвитку основних виробничих засобів на рівні держави.

Виробничі основні засоби відіграють значну роль в соціальній та економічній діяльності суспільства, їх активна частина – машини та механізми безпосередньо беруть участь в створенні продукції, створюють додану вартість і є одним з найважливіших чинників будь-якого виробництва. Якісний склад виробничих основних засобів прямо визначає технічний рівень продукції, що виготовляється, а ефективність використання прямо впливають на кінцеві результати господарської діяльності підприємства.

Серед зарубіжних учених значний внесок у розробку теорії капіталу і практики підвищення ефективності відтворення та використання основного капіталу зробили А. Сміт, Д. Рікардо, Ж.Сей, К. Маркс, А. Маршалл, А. Картер, Дж. Кендрік. Сучасна технологічна версія науково-технічного прогресу в руслі інституціонально-еволюційної економічної теорії пов'язана з працями Д. Норта, Й. Шумпетера, М. Кондратьєва, Р. Коуза, Н. Нельсона, С. Вінтера, О. Тоффлера, Г. Хакена, Г. Менша, І. Пригожина, П. Нійкампа, Л. Абалкіна, Д. Львова, С. Глазьєва. Великий внесок в дослідження вказаної проблеми залишили економісти, що працювали в умовах планової економіки, – В. Кудров, Я. Кваша, В. Красовський, К. Вальтух, Т. Хачатуров. Проблема ефективного використання основних фондів і виробничих потужностей підприємств займає чільне місце в дослідженнях таких українських економістів, як М. Герасимчук, І. Лукінов, Б. Кваснюк, М. Чумаченко, А. Чухно, А. Золотарьов, В. Клочко, Г. Одинцова, П. Орлов, М. Хохлов, І. Волик, І. Швець та інших.

Досвід більшості розвинених країн свідчить, що понад 80 % зростання ВВП забезпечуються технологічними нововведеннями, які

здійснюються через технічне переозброєння виробництва. В провідних галузях машинобудування (автомобілебудування, виробництво складної побутової техніки, приладобудування та ін.) активна частина виробничих основних засобів на 70-80 відсотків оновлюється кожні 5-7 років. В світовій економіці спостерігається стрімке зростання ринку високотехнологічної продукції. Слід очікувати що у найближчі 10-15 років обсяги світового ринку високотехнологічної продукції та послуг можуть у 10 разів перевищити цінові обсяги паливно-енергетичних продуктів. Вже сьогодні питома вага у світовому науко місткому експорті цивільної продукції становить в США – 36 відсотків, Японії – 30, Німеччини – 16, Китаї - вже 6 відсотків.

Головною проблемою сьогодення є те, що виробничі основні засоби в Україні за свою структуру, якісним, кількісним і віковим станом не відповідають вимогам структурної перебудови економіки і не спроможні задовольнити зростаючі потреби внутрішнього і зовнішнього ринків.

Ступінь зносу основних засобів промисловості на початок 2009 р. в цілому становить 58,6%, в переробній промисловості – 60,0 %, в хімічній та нафтохімічній промисловості - 69,5 %, у виробництві чавуну, сталі та феросплавів – 72,8 %, в машинобудуванні 63,7 %.

Для досягнення економікою України рівня сучасних розвинених країн необхідно випереджаюче оновлення її технологічної бази, поліпшення структури і якості виробничих основних засобів, створення умов для повного розкриття потенціалу підприємств, досягнення ділової досконалості, надання всілякої підтримки впровадженню сучасних технологій виробництва.

За вітчизняним досвідом та досвідом інших країн, в тому числі економічно розвинених, необхідність змін в основних засобах виробництва спричиняється наступним. Оновлення виробничих засобів – постійний процес, який проводиться в умовах сталого виробництва:

- замінюється фізично зношене обладнання, яке не забезпечує вимог технологічного процесу;

- пропорційно збільшується кількість обладнання для нарощування обсягів виробництва.

Таким способом оновлюється до 10–15 % обладнання, яке використовується в технологічних процесах виробництва.

Підтримка розвитку виробничих основних засобів на рівні держави повинна відбуватися за такими напрямками:

залучення вітчизняних наукових установ та окремих науковців до визначення принципів державної політики у сфері ефективності виробництва і виробничих основних засобів, спрямування їх діяльності на вирішення системних питань, що впливають на розвиток виробництва;

розвиток науково-технічної та регуляторної політики у зазначеній сфері шляхом прискореного розроблення рекомендацій, нормативних документів і регламентів, організації пошукових і науково-дослідних робіт з оптимального використання наявних ресурсів (фінансових, трудових, матеріальних, тощо) з метою підвищення ефективності діяльності господарюючих суб'єктів;

сприяння залученню зовнішніх та внутрішніх інвестицій для розвитку виробничих основних засобів;

сприяння структурним, технічним і технологічним перетворенням у сфері виробничих основних засобів;

фінансова підтримка проведення науково-дослідних робіт з питань розвитку виробництва засобів виробництва наступного покоління в Україні.

Реалізація запропонованих напрямків дозволить:

поєднання державного регулювання з ринковими механізмами саморегуляції, створення належних умов для розвитку в Україні виробництв, що відповідають світовим стандартам;

посилення стимулюючої функції держави із заохочення ділової активності підприємців у справі підвищення ефективності виробництва шляхом досягнення оптимальних пропорцій у засобах виробництва та вдосконалення структури виробництва;

створення умов для прискореного інноваційного розвитку економіки;

урахування структурних змін економіки, шляхом впровадження високотехнологічних, науково містких технологій направлених на випуск конкурентноспроможної продукції;

поглиблення процесів інтеграції у світове промислове виробництво та європейської інтеграції;

створення умов для широкого залучення іноземних і внутрішніх інвестицій у різні сфери економіки;

орієнтація переважно на власні сили.

Висновки

Прискорений розвиток виробничих основних засобів України, як стратегічно важливого елемента національної безпеки, скоротить відставання національної економіки від розвинутих країн,

задовольнить потреби економічного та суспільного розвитку держави, забезпечить ефективне виробництво високотехнологічної конкурентоспроможної вітчизняної продукції та послуг. Досягнення зазначених цілей дасть змогу істотно оновити і розширити важливу виробничу складову економіки України, збалансовано задовольнити потреби у засобах виробництва кожного господарюючого суб'єкта, зменшити кількість застарілого обладнання у виробництві, що суттєво підвищить якість роботи та зменшить витрати а також забезпечити випереджувальний розвиток виробництва засобів виробництва порівняно з темпами розвитку інших галузей економіки. Усе це дасть змогу створити умови для прискореного розвитку виробничої сфери у майбутньому і водночас досягти показників ефективності виробництва України, наближених до показників країн ЄС. Крім суто виробничих техніко-економічних результатів, розвиток засобів виробництва в Україні дасть змогу досягти вагомих результатів у всіх інших видах соціальної та економічної діяльності суспільства за рахунок більш чіткої організації, економічного витрачання усіх видів ресурсів (матеріальних, енергетичних, трудових, фінансових тощо), покращення умов праці та життя громадян України.